

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1033/2560

นายอธิพงษ์ โพธิ์ศรีไมล์ กับพวกโจทก์ นายสกล ดวงคำจันทร์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.อ. มาตรา 162, ป.อ. มาตรา 59, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 86, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 137, ป.อ. มาตรา 157, ป.อ. มาตรา 90, ป.อ. มาตรา 56, ป.อ. มาตรา 29, ป.อ. มาตรา 30

ย่อ / หลักกฎหมาย

หนังสือบอกเลิกสัญญาผู้จ้างเหมาประกอบอาหารกลางวันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จำเลยที่ 1 ทำและแจ้งไปยังโจทก์ที่ 1 ที่ 2 มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อบอกเลิกสัญญา ส่วนหนังสือของจำเลยที่ 1 ที่เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาให้มีคำสั่งว่าโจทก์ทั้งสองเป็นผู้ทำงานก็เป็นหนังสือที่จำเลยที่ 1 ได้ทำขึ้นเพื่อรายงานเรื่องการปฏิบัติงานต่อผู้มีอำนาจสั่งการไปตามขั้นตอน ไม่ใช่เอกสารที่ทำขึ้นเพื่อรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จตาม ป.อ. มาตรา 162 (4) แต่อย่างใด

คำพิพากษา

โจทก์ทั้งสองฟ้องและแก้ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59, 83, 86, 91, 137, 162 (4) และ 157 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้องจำเลยทั้งสามให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยทั้งสามมีความผิดตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157, ประกอบมาตรา 83 ร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด จำคุกคนละ 2 ปี และปรับคนละ 5,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้คนละ 2 ปี คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์ทั้งสองและจำเลยทั้งสามอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 4 พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 และ 162 (4) ประกอบมาตรา 83 อีกสถานหนึ่ง จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 และ 162 (4) ประกอบมาตรา 86 อีกสถานหนึ่ง การกระทำของจำเลยทั้งสามเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษฐานร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ตาม

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ประกอบมาตรา 83 อันเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 ไม่ปรับและไม่รอการลงโทษ นอกจากที่แก้ไขเป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสามฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ที่จำเลยทั้งสามฎีกาว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม ไม่ชัดแจ้ง เห็นว่า คดีนี้ โจทก์ทั้งสองบรรยายฟ้องได้ความว่า โจทก์ที่ 1 และที่ 2 เป็นผู้ชนะการประมูลสอบราคาจ้างเหมาประกอบอาหารกลางวัน ตามโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายการบริหารการศึกษา เพื่อจ่ายเป็นค่าสนับสนุนอาหารกลางวัน สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดพระบาทนาหงส์และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสีหาราช ตามลำดับ โดยเสนอราคาต่ำสุด ต่อมาจำเลยที่ 1 มีหนังสือแจ้งแก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ว่าโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ละทิ้งงาน ไม่มาทำสัญญาจ้างภายในกำหนดและบอกเลิกสัญญาจ้างแก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ทั้งที่ความจริงโจทก์ทั้งสองไม่ได้ทิ้งงาน และต่อมาจำเลยที่ 1 นำความเท็จดังกล่าวแจ้งต่อนายอำเภอรัตนวาปีและผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายเป็นเหตุให้โจทก์ที่ 1 และที่ 2 ได้รับความเสียหายต่อชื่อเสียงและทรัพย์สิน จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานขณะทำหนังสือบอกเลิกสัญญาแก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 จึงเป็นกรณีที่จำเลยที่ 1 ซึ่งมี

หน้าที่ทำเอกสารประกอบการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ และจำเลยที่ 1 เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ที่ 1 และที่ 2 จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นเจ้าพนักงานเป็นตัวการร่วมกันกับจำเลยที่ 1 หรือให้คำปรึกษาแนะนำจำเลยที่ 1 จำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้สนับสนุนการกระทำผิดหรือเป็นตัวการท้ายฟ้องของโจทก์อ้างบทมาตราที่ถือว่าความผิดฐานแจ้งความเท็จ ทำหลักฐานเท็จ เจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และบทมาตราเรื่องตัวการ ผู้สนับสนุน โดยแนบเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วย เพียงพอที่จะทำให้จำเลยทั้งสามเข้าใจข้อหาดังกล่าวได้ดี ซึ่งจำเลยทั้งสามก็ต่อสู้คดีตามข้อหาที่โจทก์ทั้งสองฟ้องมานั้นตลอดมา ฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม ส่วนที่จำเลยทั้งสามฎีกาว่า ที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า การกระทำของจำเลยทั้งสามที่แบ่งจ้างการประกอบอาหารเพื่อให้มีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีตกลงราคา เป็นการจงใจหลีกเลี่ยงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุของหน่วยงานรัฐ ไม่ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่มีการสอบราคาทำให้หน่วยงานของรัฐและโจทก์ทั้งสองเสียหาย เป็นการวินิจฉัยนอกพ้องนั้น ไม่ใช่ฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย ปัญหาว่า จำเลยที่ 1 กระทำผิดฐานทำเอกสารรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ และจำเลยที่ 2 และที่ 3 เป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ 1 กระทำผิดฐานดังกล่าวหรือไม่ในข้อหาดังกล่าว ตามฟ้องของโจทก์ ข้อ 4 วรรคสอง มีข้อความว่า จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานขณะทำหน้าที่สื่อแจ้งโจทก์ที่ 1 ที่ 2 จึงเป็นกรณีที่จำเลยที่ 1 มีหน้าที่ทำเอกสารรับเอกสารและกรอกข้อความลงในเอกสาร การทำการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ ได้ตรวจดูเอกสารแล้ว เอกสารดังกล่าวเป็นหนังสือบอกเลิกสัญญาผู้จ้างเหมาประกอบอาหารกลางวันศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจำเลยที่ 1 ถึงโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ตามลำดับ มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อบอกเลิกสัญญา ไม่ได้เป็นเอกสารที่รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จแต่อย่างใด และแม้แต่หนังสือของจำเลยที่ 1 ที่เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาให้มีคำสั่งว่าโจทก์ทั้งสองเป็นผู้ทำงานก็เป็นหนังสือที่จำเลยที่ 1 ได้ทำขึ้นเพื่อรายงานเรื่องการทำงานต่อผู้มีอำนาจสั่งการไปตามขั้นตอน ไม่ใช่เอกสารที่ทำขึ้นเพื่อรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จแต่อย่างใดเช่นกัน การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงไม่เป็นความผิดในข้อหาดังกล่าว คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 ในส่วนนี้ไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดฐานร่วมกันเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และจำเลยที่ 1 มีความผิดฐานแจ้งความเท็จ จำเลยที่ 2 และที่ 3 มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ 1 กระทำผิดฐานนี้ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 4 หรือไม่ เห็นว่า ปัญหาดังกล่าวศาลอุทธรณ์ภาค 4 ได้วินิจฉัยข้อเท็จจริงโดยชอบด้วยเหตุผลแล้ว ศาลฎีกาจึงไม่รับคดีส่วนนี้ไว้พิจารณาพิพากษา ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 23 ทั้งนี้โดยยังเห็นสมควรวางโทษจำเลยทั้งสามไปตามที่ศาลล่างทั้งสองได้กำหนดไว้ ปัญหาต้องพิจารณาประการสุดท้ายมีว่า มีเหตุสมควรรอกการลงโทษจำคุกแก่จำเลยทั้งสามหรือไม่ เห็นว่า สาเหตุสำคัญอันเป็นที่มาของการดำเนินคดีนี้ประการหนึ่งเนื่องมาจากโจทก์ที่ 1 และที่ 2 ได้เสนอราคาในการประมูลสอบราคาจ้างเหมาประกอบอาหารกลางวันให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในราคา 6 บาท และ 5 บาท ต่อคนต่อวัน ตามลำดับ ซึ่งราคาที่เสนอมาดังกล่าวในสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน นับว่าเป็นราคาที่บีบรัดเกินไป ยากที่จะจัดหาวัตถุดิบในการทำอาหารที่มีคุณภาพเกิดผลตอบแทนต่อทั้งตัวโจทก์ทั้งสองตลอดจนผู้ที่จัดหาหรือส่งวัตถุดิบในการทำอาหารแก่โจทก์

ทั้งสองอย่างเป็นธรรมและเกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจการเงินได้อย่างเหมาะสม ซึ่งข้อที่เกรงว่าราคาที่โจทก์ทั้งสองเสนออาจทำให้เด็กในชุมชนไม่ได้รับอาหารที่มีคุณภาพเหมาะสมนั้น จำเลยทั้งสามก็เคยให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงไว้แต่ต้นแล้ว นับว่ามีเหตุผลอยู่มาก และข้อเท็จจริงยังได้ความว่า โครงการจ้างเหมาประกอบอาหารกลางวันให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลพระบาทนาสิงห์นี้ นอกจากที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่โจทก์ทั้งสองชนะการประมูลสอบราคาจ้างแล้ว ยังมีที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งอื่นอีกหลายแห่ง ซึ่งได้ความว่าการเสนอราคาหรือการตกลงราคาก็ยังมีผู้เกี่ยวข้องโต้แย้งร้องเรียนกัน ในสำนวน และบันทึกถ้อยคำของนายจำเลยทั้งสามตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นลงวันที่ 5 มิถุนายน 2557 ซึ่งสำหรับโจทก์ทั้งสองนั้น หลังจากที่ชนะการเสนอการสอบราคาแล้วเมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2555 เมื่อจำเลยที่ 1 มีหนังสือเรียกให้โจทก์ทั้งสองไปทำสัญญา ก็ได้มีการตกลงพุดกัน แต่คงมีข้อโต้แย้งและข้อที่เข้าใจไม่ตรงกัน จึงยังไม่ได้ทำสัญญาจากสถานการณ์ซึ่งอยู่ภายใต้ปัญหาในการบริหารจัดการเช่นนี้จึงอาจทำให้จำเลยทั้งสามต้องไปกระทำการอันมีลักษณะที่ฝ่าฝืนต่อระเบียบหลักเกณฑ์ของทางการ ซึ่งคดีนี้คำฟ้องโจทก์ก็ไม่ได้อ้างว่าจำเลยทั้งสามปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และตามพฤติการณ์แห่งคดีก็ยังไม่อาจรับฟังได้โดยชัดเจนเช่นนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าจำเลยทั้งสามเคยรับโทษจำคุกมาก่อน โดยเฉพาะจำเลยที่ 2 และที่ 3 ถือเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ประจำ ไม่ปรากฏว่าเคยมีประวัติกระทำความผิด พบว่าปฏิบัติงานมาด้วยดี จึงเห็นสมควรให้โอกาสจำเลยทั้งสามได้ปรับปรุงตนเองโดยการรอลงโทษจำคุกไว้สักครั้งหนึ่ง ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 4 ไม่รอลงโทษจำคุกให้จำเลยทั้งสามมานั้นไม่ต้องด้วยความเห็นของศาลฎีกา ฎีกาของจำเลยทั้งสามฟังขึ้นบางส่วน พิพากษาแก้เป็นว่า สำหรับความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานและเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานกระทำการรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 162 (4) และมาตรา 162 (4) ประกอบมาตรา 86 ให้ยกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยทั้งสาม ให้จำคุกจำเลยทั้งสามคนละ 2 ปี ปรับคนละ 5,000 บาท โทษจำคุกสำหรับจำเลยทั้งสามให้รอลงโทษไว้ 2 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 56 หากจำเลยทั้งสามไม่ชำระค่าปรับให้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 29 และ 30 นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ภาค 4

องค์คณะ

เถกิงศักดิ์ คำสุระ · นิพันธ์ ช่วยสกุล · วิวัธน์ ทองลงยา

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1033/2560>